

SEMĂNĂTORUL

BCU Cluj-Napoca

BCPER201700192

BCU Cluj / Central University Library Cluj

KÖNYVTÁR

320 1010

Exemplarul 20 bani.

SEMĂNĂTORUL

REVISTĂ SĂPTĂMÂNALĂ

COLABORATORI: I. Adam., N. N. Beldiceanu., I. Borcia., I. Boteni., C. Carp., D. N. Ciotori., Al. Doinaru., N. Dunăreanu., G. Gane., A. Herz., G. Lazăr., G. M. Murgoci., G. Murnu., D. Nanu., C. Osiceanu., P. Papahagi., St. Pop., A. Popovici-Bănăţeanu., Em. Protopescu., I. Răducanu., L. Russu., C. Sandu-Aldea., I. Scurtu., C. Teodorescu., Caton Theodorian., G. Tutoveanu., ş. a.

CĂTRE CETITORI

După opt ani de viaţă, «Semănătorul» se înfăţişează cetitorilor săi în haină nouă, c'un program îmbogăţit pentru sporitele nevoi culturale ale publicului românesc, din ţară şi de peste hotare. Cea mai mare parte a colaboratorilor, cari s'au legat să muncească în chip statornic pentru revista noastră, sunt din vechea gardă, care nu se resemnează şi nu se predă. Alţi colaboratori literari şi ştiinţifici, s'au strâns cu drag şi cu credinţă în jurul steagului nostru cultural. Frumoasele tradiţiuni literare ale «Semănătorului» vor fi păstrate şi'n viitor. Revista noastră va rămâneă, precum a fost întoldeauna, un organ al intereselor culturale generale.

Dar anii de zbucium şi de polemică s'au încheiat. Nădăjdum că nici nu se vor mai întoarce. În trecut, «Semănătorul» a trebuit să provoace şi să primească lupte, adeseori învârşunate, pentru limpezirea atmosferei noastre literare, pentru biruinţa curentului de idei, pe care l-au inaugurat în 1901 d-nii G. Coşbuc şi A. Vlahuţă, pe care l-au continuat d. d. N. Iorga în critica literară, St. O. Iosif, D. Anghel, C. Sandu-Aldea, M. Sadoveanu, şi atâţia alţii, în poezie şi nuvelă, d-l A. C. Popovici în cugetarea politică şi socială. Astăzi, noi credem că a încetat ori şi ce necesitate a polemicelor. Ni se pare că a sosit timpul unei

reviste cu totul impersonale, obiective, liniștite, care să se mulțumească a da publicului bucăți literare alese, articole pozitive de critică și de știință, precum și o bogată informațiune culturală.

Acum opt ani, când apăruse primul număr al «Semănătorului», mișcarea literară lăncezea. Revista cea nouă eră și cea d'întâiu revistă săptămânală serioasă. Cu stăruinți și jertfe mari, «Semănătorul» a izbutit să se impună. Autoritatea lui s'a legat de un curent puternic.

Pe urmele «Semănătorului», cu destui din foștii săi colaboratori, cu imitația mai mult ori mai puțin norocoasă a principiilor și metodelor lui, ori cu principii și metode contrare, s'au întemeiat în cursul anilor felurite reviste. Unele s'au impus și ele. Altele au dispărut. Iarăși altele s'au ivit și încearcă a se impune. Lupte firești și lupte nefirești s'au pornit în contra revistei noastre. De-atâtea ori se întâmplă în lume, că imitatorii n'au gând mai ispititor ca înlocuirea originalului. Dar originalul rămâne, cu viața și cu vigoarea sa proprie, și trăiește înainte, din seva sa, din belșugul cuceririlor sale.

Nu e momentul potrivit, nu e uici chemarea noastră, să ne pronunțăm asupra luptelor purtate, în anii din urmă, din partea «Semănătorului» și în contra lui. Intru cât ele vor fi avut un rost caracteristic și vre-o importanță culturală, vor fi apreciate și judecate odată în amintirile părtașilor, în istoria literară a urmașilor. Iar întru cât acele lupte vor fi fost de prisos ori exagerate, uitarea le va înghiți, precum vroim să le uităm noi înși-ne.

Dar nu se poate tăgădui, că a fost bogată în fapte și învățături de tot soiul activitatea «Semănătorului» în cursul celor opt ani trecuți. Experiența ne-a și slujit pentru alcătuirea programului nostru actual.

Publicațiunile revistei vor lămuri mai de-aproape, săptămână de săptămână, acest program. Aicea ne mulțumim a-i preciza notele fundamentale.

Vom publică, în prima linie, proză originală, poezii și traduceri literare; din pana colaboratorilor noștri interni și din pana prietenilor literari ai revistei. Vom ține deschise paginile revistei pe seama tinerelor talente ce se vor ivi, urmând și'n acest punct tradiția glorioasă a «Semănătorului», în care au debutat cele mai multe și cele mai valoroase elemente ale noiei mișcări literare românești. Vom răspunde, în fiecare număr, începătorilor, cu sfaturi și observațiuni sincere, păstrând hazliului coș al revistei drepturile sale neștirbite....

Vom publică, de asemenea, articole de critică literară și de știință, pentru orientarea sistematică a celitorilor asupra mișcării noastre. Primul loc al revistei va fi închinat problemelor culturale și literare, de actualitate, ori poeziilor și prozei celor mai distinși literați ai noștri, dintre cari unii, ca d. G. Coșbuc, ne-au făgăduit, cu generozitate, sprijinul lor neprețuit.

Dări de seamă, speciale, vor discuta cu imparțialitate cele mai noi și cele mai însemnate opere românești și chiar opere străine, când ele ar prezenta un interes deosebit pentru mișcarea culturală generală.

Partea informatoare, care nu va lipsi din nici un număr al revistei, am organizat-o din nou, dându-i o dezvoltare cât se poate de întinsă. Specialiști în literatură, istorie, filozofie, științe sociale, ne-au asigurat concursul și competența lor pe seama bibliografiei critice; astfel d. P. Mihăileanu, profesor și doctor al Universității din Berlin, în filologie clasică, d. Pericle Papahagi, doctor în filologia romanică, d. Al. Lăpădatu, apreciatul istoric, d. I. Răducanu unul din economiștii cei mai pregătiți din generația nouă și alții, cărora le vom pune la îndemână operele ce ni se vor trimite pentru recenzii.

Polemicile personale vor fi cu totul excluse din paginile revistei noastre. Nu vom provoca și nu vom răspunde la provocări.

Tonul criticilor noastre va fi urban, fără să fie binevoitor pe nedrept ori lingușitor. Vom fi nepărtinitori și în aprecierile favorabile și în judecățile severe, când ele vor trebui făcute. În totdeauna vom căuta să fim documentați, dând cuvântul numai faptelor și ideilor, niciodată impresiunilor și pornirilor subiective.

I. Scurtu.

DOI PORUMBEI ¹⁾

*Doi porumbei pe cer răsar ;
Frumoși și albi alături vin —
Și fluturând din aripi par'
Că-și scaldă penele 'n senin,*

*De braț tu m'ai oprit aici —
Și-i urmărești c'o mână 'n sus
Cum trec mai repezi, tot mai mici,
Mai roșietici în apus.*

*Or fi zorind către vre-un stol. . .
De-odat' un zgomot surd, de-o clipă—
Și unul cade mototol
Bătând pripit dintr'o aripă.*

*Din drumul lui, ca o săgeată
Se 'ntoarnă cellalt porumbel
Și 'n zbor ca fulgerul îl cată—
Dar cade glonț ucis și el.*

*Ți s'au umplut ochii de plâns,
Ai plâns și buzele îți miști —
Și ne-am întors cuprinși mai strâns
Așa tăcuți, atât de triști!*

A. STAVRI.

¹⁾ Din noul volum de poezii «Luminișuri», care va apare în curând, la Iași, editura «Viața rom.»

BINE-AȚI VENIT...

Și fii rigid ca piatra, de fier fii în durere
 Tăcută fie-ți buza, când inima-ți se strânge,
 Călca-vei o clipeală superba ta tăcere
 În țărână 'ngenuchia-vei, și ca Hristos vei plânge.

[Getsemani.— N. Iorga]

*Bine-ați venit răcoritoare lacrimi
 Ce veste bună mi-ați adus cu voi!
 Asemeni unei roditoare ploii
 Vă așteptam de mult, de mult sosirea!
 Voi sunteți marture c'am biruit
 În sufletu-mi himera năzuinții.
 Nu,—încă n'a murit iubirea
 De ce e mai presus, în nesfârșit,
 Uitare și topire a ființii.*

*Sub unda voastră, flori or să renască
 Din pieritorul inimei pământ.
 Voi fi iar fericit ca mai 'nainte
 De-o fericire fără de cuvânt.
 Așa, sub revărsarea primăverii
 În respirarea caldă-a unui vânt,
 În roua dimineții și-a 'nvierii,
 Colo,... în paza candelilor sfinte
 Sub flori, s'ascund uitatele morminte.*

D. Nanu.

O N O A P T E

«Stujba mea mă face să umblu mult pe la țară și mă ține astfel departe de învălmășagul și gălăgia Capitalei, unde fel de fel de înfurmurați și ambițioși pun țara la cale prin cafenêle.

Ziua, noaptea, vara, iarna sunt mai numai pe drumuri și desele mele călătorii m'au deprins cu singurătatea, iar în cele din urmă m'au făcut să iubesc noaptea cu o patimă de nedescris.

Noaptea, la lumina lămpii, rândurile cărților înfloresc deodată sub ochii mei, noaptea umple văzduhul de umbre, învăluie lucrurile în ne-

lămurire, mărește singurătatea în jurul meu. În liniștea ei se deschide în suflet gingașa floare a reveriei. Noaptea are o viață deosebită și multiplă. Nici o clipă de a ei nu seamănă cu cea următoare. Totul e urzit din necunoscut. Noaptea sufletul meu străbate în *viața* lucrurilor cu mai mare intensitate ca ziua. Ori de câte ori am călătorit noaptea, m'am încredințat de aceasta.

Și să credeți că multe nopți am fost eu pe drumuri. Am călătorit în nopți de Mai, când mireasma, florilor de tei, venea din întunec, îmi parfumă sufletul și pierea iar în întunec; am călătorit în nopți de vară printre lanuri secerate, simțind până târziu căldura locurilor ogorâte; am călătorit în nopți vijelioase de toamnă prin păduri întunecate, care urlau ca marea înfuriată; am călătorit în nopți de iarnă cu inima cârlig de frica lupilor; am călătorit, în sfârșit, înspre primăvară, tresărind la glasul cocorilor ce pluteau prin înălțimile întunecate.

Dar nici odată n'am fost în stare să fixez pe hârtie impresiile felurite și ciudate pe cari le avem noaptea. La cea mai mică încercare de a le *mărgini*, îmbrăcându-le în vorbe, de a le materialisa, ele se topeau într'un fel de ceață.

O noapte însă, o noapte de Faur, mi-a rămas întipărită în minte atât de bine, încât sunt gata să v'o povestesc, dacă vreți.»

— Cum nu! Cum nu! S'auzim! — răspunseră câți-vă.

— Atunci s'o iau dela început! — zise Arțăraș, și povesti cele ce urmează:

«Intr'o Vineri după prânz — țin minte ca acum — primesc ordin să plec cu cel dintâi tren în Moldova, să descurc o afacere la o moșie și a treia zi dimineața să fiu înapoi. Eră pe la mijlocul lui Faur și vremea începuse a se înmoină. Am căutat eu să amân această afacere pe motiv că n'o pot rezolvi într'o zi, pe motiv că drumul nu e nici de sanie, nici de căruță, dar n'a fost chip.

— Trebuie, d-le Arțăraș, trebuie! Înțelegi d-ta? Trebuie! Du-te, bagă-te afund, dă-te peste cap, fă ce știi, dar poimăine dimineața să te prezinți cu raportul.

— Dar poimăine-i Duminecă.

— Tocmai bine! Va să zică e o zi întreagă pentru studierea lui.

Ce mai eră de zis?... Mi-am făcut geanta și seara am plecat. Când se lumină de ziuă, mă dădui jos la o stație, cu gând să trec Siretul pe podul umblător și s'o iau mai de-a dreptul. Găsesc un idan cu o hărăbușcă și cu o mărtoagă de cal. Mă nvoiesc din preț și ajung la malul Siretului, unde mă așteptă o decepție: podul nu umblă din pricina sloilor. Birjarul care luase bune parale pentru o palmă de loc, stăruia acum să mă întorc cu el înapoi, spre a trece Siretul pe

podul de fer și a porni spre Viforâta pe șosea. Dar după câte știam eu, aceasta înseamnă să ajung în Viforâta pe la aprinsul lumânărilor. L'am trimis deci la plimbare și începui a mă gândi cum să dau dincolo. Coliba podarului înseamnă un mușuroi pe malul celalt. Par'că intrase în pământ de când n'o mai văzusem. Și eră o dimineață de acelea posomorâte, cu o lumină spălăcită și tristă de credeai c'a murit, toată lumea. Mă mai sucesc, mă mai învârfesc și cuvintele șefului meu îmi veniră în minte :

— Trebuie, d-le Arțărăș! Trebuie!

Trebuie, dragă șefule, trebuie — zic eu în gândul meu — dar d-ta nici nu te-i fi sculat poate din culcușul cald. Fă-te 'ncoace numai o clipă să văd de mai faci pe grozavul. Trebuie, da! Știu și eu că trebuie, dar uite că Siretul se pune de pricină. Ce facem, șefule?

Pe când mă gândeam eu așa, zăresc dincolo doi Români. Se opriseră la mal și păreau a se sfătuî. Li văd apoi făcându-și cruce și scoborând. Unul prinde odgonul de sârmă 'n mâini și se lasă pe un sloi, începând a da dincoace. Celalt face la fel. Călcând din sloiu în sloiu, ținându-se cu mâinile de odgonul de sârmă întins de-a curmezișul gârlei, flăcăii trecură Siretul. Par'că-i scoase Dumnezeu în calea mea.

— Da 'ncotro, măi flăcăi? — îi întrebai eu.

— Ne ducem la companie să ne vizăm livretele — răspunseră ei.

— E tare ghița?

— Ține și tunuri pe ea — răspunse unul din ei, râzând.

— Măi băeți, nu mi-ați putea da și geanta asta a mea dincolo, că nu v'ar fi degeaba? Am mare nevoie să fiu până 'n prânz la Viforâta.

Ei se întrebară din ochi, apoi din gură :

— Ce zici, vere Toadere?

— Hai mă!

— Hai!

Unul porni înainte cu geanta, eu mă luai după el la vreo doi stânjeni în urmă; celalt venea după mine cu paltonul meu. Cu acest prilej constatai încă odată inima largă a Românului. Nici unul din cei doi flăcăi nu mă întrebă : «da' cât ne dai?» Și doar vedeau ei bine că la amarnică strămptoare mă găseam, dacă mă 'ncumetam eu să trec Siretul pe sloi. Pe la mijlocul apei, suflă, măi fărtați, un pui de Crivăț de mă tăia. Mâinile mi se lipeau de odgonul de sârmă, lacrimile stoarse de vânt, îmi împăenjeneau vederile, sloii fugeau repede și trebuia să iau bine seama spre a nu scăpăta în apă. Dar a dat D-zeu de am ajuns dincolo. Scosei patru franci și plății băeților. Când zic «plătii», înțelegeți că mint cu nerușinare. Serviciul ce mi l'au făcut ei, nu s'ar putea plăti cu bani. Urc malul, mai în picioare, mai de-a bușile și o iau pe

jos. Ajung într'un cătun și mă opresc la cărciumă. Cu mare greutate isbutesc a îndupleca pe un Român să inhame caii la sanie spre a mă duce la Viforâta. Cu sania când nu mai e o pată de zăpadă pe câmp! Și acum îmi vine să râd. Dar atunci vedeam bine că tot mai ușor mergea sania prin noroiul de pe acolo. Cum-cum eu ajunsei însă la Viforâta mai de vreme de cum credeam.

Până pe la aprinsul lumânărilor strănsei toate științele de cari aveam nevoie, le controlai de două ori și încheiai cu autoritățile locale procesul-verbal pe care trebuia să-mi întemeiez raportul. Apoi îmbucui ceva, făcui rost de o căruță și de un felinar de mână și pornii spre a apuca acceleratul ce plecă la miezul nopții dintr'o stațiune apropiată.

O ceață deasă îngreuia și mai mult drumul.

Acum însă apucasem pe o șosea — chipurile — o șosea desfundată, cu hârtoape ce mă făceau să mă cred pe valuri.

Peste vre-o două ceasuri trecui Siretul pe pod. Ceața se lăsa tot mai groasă și căruța înainta încet. Caii se opinteau cât puteau și răsufările lor treceau pe de lături ca două fășii albe. Țipenie de om. Ceața ștergea orice contur, înecă orice zgomot. Scot ceasul și scapăr un chibrit. O formă neagră tremură în văzduh, ca un liliac, pluti câteva clipe și pieri odată cu stingerea chibritului.

— Mai avem mult?

— N'ar mai fi mult, dar caii nu mai pot de loc.

Mă ghemuii în căruță și închisei ochii. Imi făcea rău ceața. Din când în când Românul oprea caii să mai răsufle. Mă căsnii să mă gândesc la ceva. Imposibil. Căutai să intru în vorbă cu omul ce mână caii, dar el îmi răspunde în doi peri și-l lăsa în pace. Și deodată-l aud:

— Na!

Când mă uit mai bine ce să văd?

Siretul! Curgea atât de tainic în cât și acum mă mir cum de n'am dat în el.

— Par'c'am trecut Siretul odată — zic eu.

— L'am trecut dar ne-am întors iar la malul lui.

— Ei drăcia dracului, zic eu. Ce facem acum?

— Ce să facem? Să pornim înainte.

O luarăm iar la drum. Dar peste câtvă timp ne pomenim iar cu Siretul în față.

— Asta nu-i lucru curat! — zise Românul.

— Ia ascultă, bade — zic eu — d-ta știi încotro vine stația?

— Uite n'nr'acolo! răspunde el și întinde brațul drept într'o direcție.

— Aprinde felinarul.

Omul făcù precum îl învățai.

— Intoarce căruța cu oiștea în spre gară.

Eu mă apropiai de felinar și de oarece mi se părù c'aud un șuerat
mă 'ntorc cu spatele spre el.

Atunci umbra mea se proiectă în văzduh ca o uriașă fantomă de
funingine și mă cutremurai de spaimă.

Luai felinarul și mă așezai în codirla căruței cu fața în jos.

— Mână, bade!

Căruța porni și eu veghiam să nu se strîmbeze urmele roților din-
napoi, conducând-o astfel drept înainte.

Ce să vă mai spun? Când am sosit în gară iacă și trenul.

Până să plătesc omului, până să ajung pe peron, trenul porni.

Mă reped ca un desperat și sâr pe scările unui vagon.

Iar când m'am văzut în vagon aveam impresia că m'am deșteptat
dintr'un vis urît».

C. Sandu-Aldea

BCU Cluj / Central University Library Cluj

I N V I N S

*De câte ori sufletul meu chinuit
Iși vede nădejdea lui moartă,
La tine și gândul mă duce visând
Și pașii spre tine mă poartă.
Am vrut să mă uiți;— despărțirea, o știi,
Ce crudă și grea ne-a fost nouă,—
Mă 'ntorc umilit și ca 'n ziua d'întii
Să 'ncepem o dragoste nouă.*

*Intoarce spre mine frumoșii tăi ochi,
Senini cum îmi e rugămîntea,
Privind în adâncul misterului lor
Să simt că din nou îmi perd mîntea.
Dă-mi părul tău negru, cu el să-mi usuc
Tăcutele lacrimi de jale
Și 'nfășură-ți capul în el,— ca să dormi
Ivindu-mă 'n visele tale.*

Privirea mea tristă și ochii mei stinși
 Zadarnic spre tine mai cată,
 Aiurea 'ți e gândul și nu mă mai vezi
 Ca steaua rămâi nemișcată.
 Copil fără minte ce sunt! n'am știut
 În dragostea mea chinuită,
 Că mintea de multe ori uită ce-a fost,
 Dar inima veșnic nu uită.

Rămân cântărețul lipsit de noroc
 Al clipelor mele sihastre,—
 Acum înțeleg că de mult ți s'au stins
 Văpăile dragostei noastre
 Pe struna mea veche de-acum voi cânta
 Ursitele vitregei soarte,—
 —E stins pretutindeni, doar ochii tăi ard!—
 Făclile dragostei moarte.

Herz.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

I D E A L U L

(Sully Prudhomme)

E cerul limpede și e'nstelat
 Și luna plină, iar al lumii duh
 Plutește ca o taină prin văzduh.
 Gîndesc la astrul cel mai depărtat.

Privirea-mi azi zădarnic l'ar căta,
 Dar alba-i rază, călătoare-acum,
 Pămîntul nostru-l va 'ntîlni în drum
 Și ochii altor vremuri va 'ncînta.

Cînd astru-acesta va sclipi vioiu,
 Cel mai frumos și cel mai depărtat,
 Să-i spuneți dragostea ce i-am păstrat,
 O, voi ai omenirii fii de-apoi!

C. Teodorescu.

L I R A

(Armand Silvestre)

*Aceasta-i eterna amică,
Ce singură dă fericirea ;
Spre glorie arta ridică ;
Prin ea întrevezi nemurirea.*

*Se 'nșir'a mândriei cântare
Pe sfintele-i coarde, când moare
Vrăjmașul fior al iubirii.*

*Din suflet chiar, ele, desprinse,
Innalță, în treacăt atinse,
Puternic, un imn nemuririi.*

C. Carp.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

MIȘCAREA CULTURALĂ IN ȚARĂ

* **Comemorarea lui Ion Creangă.**— S'au împlinit la 30 Decembrie douăzeci de ani dela moartea genialului povestitor popular, Moș Ion Creangă. Revistele și ziarele noastre au publicat cu acest prilej articole festive, portrete și amintiri din viața lui Creangă.

* D-l *George Coșbuc* are în «Revista politică și literară» din Blaj (Nov. Dec. 1909) o prea frumoasă poezie, plină de duh popular, «Tâlcuire», pe motivul biblic, înțeles anapoda de un țăran chefliu: «Toate sunt deșertăciune».

* D-l *P. Cerna*, care și-a adunat într'un volum (edit. Minerva 1909, 2 lei), poeziile tinereții literare, se impune ca talentul poetic cel mai de seamă dela d-l O. Goga încoace. Vom avea prilejul să vorbim mai deaproape despre opera d-sale.

* D-l *Artur Stavri* va scoate de sub tipar, zilele acestea, un nou volum de poezii: «Luminișuri», dintre cari avurăm plăcerea să publicăm mai multe în «Sămănătorul». D-l Stavri ne-a făgăduit și pentru viitor distinsa d-sale colaborare.

* «*Schițe și amintiri*» de d-l D. D. Pătrășeanu (Iași, ed. «Viața Rom.», 1909; pg. 292; lei 2) este primul volum al unui povestitor interesant și de multe ori spiritual.

* În «*Biblioteca școlii secundare*» din Ploești, d-l D. Munteanu-Râmnic, profesor, tipărește în traducere capitolul «Doamna Rosetti» din opera celebrului istoric filoromân Jules Michelet: «*Légendes démocratiques du Nord*», (1854, Paris.) Scriitorul francez pune în lumină parte din luptele și suferințele generației noastre dela 1848 și 1859. Traducătorul

observă cu dreptate că lucrarea se poate întrebuința și ca lectură la cursul de istorie națională în licee.

* „*Răvașul*”, revistă culturală-illustrată din Cluj, numărul pe Decembrie este închinat mult regretatului dr. Augustin Bunea.

* „*Biblioteca Socec*” publică în seria de culegeri din operele scriitorilor români vechi, «O seamă de cuvinte» și «Cronica» lui Ion Neculcea (Preț 95 bani).

* „*Americanismul literar*” s'a discutat și la noi, în sens polemic. Acuma trebuie să recunoaștem că patria lui cea adevărată este tot America, deși meritul ori păcatul e al unor Români. Apare la Chicago, o foaie săptămânală «Lumea nouă», al cărei proprietar, editor și director este d. V. G. Moldovan, ziarist ardelean emigrat, care are și câteva scrieri literare. În această foaie, pe care o citim cu simpatie frățească, am văzut cu mirare că s'a publicat, fără de nume, toată cartea d-lui P. Dulfu : «Isprăvile lui Păcală». Dar păcăleala nu s'a sfârșit aici. «Lumea nouă» anunță cum că va scoate opera și în volum ! Despre toate aceste isprăvi americane, d. Dulfu, autorul și proprietarul real al operei, în «lumea veche», nu știa nimic, până ieri, alaltăeri, când numai întâmplător a dat peste un număr din «Lumea nouă». D-sa ne spune, că nici până astăzi nu i s'a cerut vreo autorizare pentru retipărirea operei sale. Fi-rește, ce le pasă oamenilor din «lumea nouă» de bieții muritori din «lumea veche» ! Să sperăm, totuși, că onestitatea literară este aceeași în orice lume, câtă vreme dreptul de proprietate nu s'a desființat nici chiar în «Lumea nouă» din Chicago, al cărei *proprietar* se mărturiște d. V. G. Moldovan.

Teatru.

— *Viforul*, piesa d-lui Delavrancea ține așiful, deși nu se poate reprezenta regulat din pricina îmbolnăvirii d-lui P. Liciu.

— Printre piesele originale ce se vor mai juca la Teatrul Național este și noua dramă a d-lui Al. G. Florescu, intitulată

„*Chinul*”, despre care, aceia cărora le-a fost cetită, spun că e o lucrare de valoare.

— „*Noaptea Invierii*”, drama d-lui Herz, reprezentată la Teatrul Național și tipărită în «Convorbiri Literare», va apare în volum.

— E îmbucurător faptul că repertoriul Teatrelor noastre începe să se adape și din Teatrul german, ale cărui idei sănătoase pot avea înrăuriri folositoare asupra publicului, care, după cum se vede, incurajează această nouă îndrumare,

Compania Dramatică Davila a lui Max Halbe „*Puhoitul*” (Der Strom) și Teatrul Național prezintă cu mult succes „*Prostul*” (Der Dumkopf) frumoasa comedie a lui L. Fulda.

— **Pompiliu Eliade. Raport asupra Teatrului.**

Foarte interesant este Raportul d-lui Pompiliu Eliade asupra Teatrului Național în 1908—1909. E mai mult un rezumat al activității d-sale ca Director al Teatrului, și după o introducere de unde se poate vedea rolul ce-l are Teatrul în mișcarea noastră culturală și literară, d-l Eliade arată și îmbunătățirile ce s'au adus acestei instituții în timpul din urmă. Pe lângă deosebita luare aminte ce a dat-o pieselor originale, Direcțiunea a hotărât ca toate piesele străine să fie traduse de scriitorii noștri de frunte, așa încât publicul găsește la Teatrul Național piese înălțătoare și grai curat românesc.

Viața Românească. An. IV, No. 11, D-I Al. Philippide, sub titlul *Un specialist român la Lipsca*, își urmează critica începută în numărul precedent asupra activității științifice a d-lui G. Weigand.

De astădată supune unei discuții amănunțite 49 paragrafi din «*Praktische Grammatik der rumänischen Sprache*, Leipzig 1903, a d-lui Weigand, arătând multe erori «grave» de cari acesta s'a făcut vinovat. Este regretabil că tonul criticii este atât de aspru.

De semnalat, tot în acest număr, un articol al d-lui G. Pascu, intitulat: *d-l Ovid Densușianu plagiază*, în care d-l D. este invinuit, nici mai mult nici mai puțin, decât de *plagiat*, pentru cuvântul că, studiind sufixul românesc — *ză*, n'a pomenit de părerea lui Hasdeu, strecurată în *Magn. Etymol.*, coloana 2495, asupra aceluiaș sufix.

Acest articol atrasu-și-a un răspuns documentat din partea d-lui V. Haneș, în „*Noua Revistă română*“ vol. 7, No. 9.

Dr. N. Drăgan, profesor: *Limbă și Istorie*, Sibiu 1909, pag. 32.

Acesta este titlul unei conferințe ținute la liceul Năsăud de d. Drăgan. Lucrarea este scrisă fără pretenții, în scopul de a prezintă cititorilor «o scurtă istorie, mai ales socială și culturală, a poporului românesc, sprijinită numai pe dovezi scoase din limbă», servindu-se de rezultatele istorico-filologice ale scriitorilor noștri celor mai autorizați. Lucrarea se poate citi fără oboseală, fiind chiar distractivă pentru marele public românesc, căruia, mai ales, se adresează.

P.

ÎN STRĂINĂTATE

Goethe despre Faust.

— Dintr'o scrisoare adresată în 1827 de către Goethe unui traducător al său, iată ce găsim cu privire la cele două părți din *Faust*.

«Deocamdată n'am nimic de adăugat primei părți din Faust, pe care ai avut bunătatea s'o traduci: această parte e terminată și rămâne așa cum e. Noua mea dramă anunțată și care poartă titlul «Elena», e un fragment care aparține părții a doua. Prin planul ei și prin felul în care e scrisă, această dramă se deosebește cu totul de întâia, pentru că se dezvoltă într-o lume mai înaltă și prin urmare e cu desăvârșire independentă de cealaltă. Nu e încă isprăvită și deocamdată nu public altceva decât fragmentul care își va găsi locul mai târziu. Acest fragment e scris în versuri iambice și în alte metre asemănătoare celor antice, cum nu se găsesc în partea întâia.»

Ibsen.

Un istoric literar ar putea găsi în operele postume ale lui Ibsen tipărite acum chipul cum lucra marele dramaturg și deosebitele schimbări prin cari treceau scrierile lui până la forma lor definitivă. Publicarea acestor manuscrise nu fac nici un serviciu lui Ibsen; se știe că el nu citea la nimeni nimic până când drama lui nu era definitiv terminată. Hărțile acestea pe cari el le ținea închise, ar fi trebuit să rămână pentru totdeauna netipărite.

Victor Hugo și Corneille.

Victor Hugo avusese de gând să scrie o dramă al cărui subiect să fie Corneille. S'au găsit zilele trecute în manuscrisurile lui un plan și câte-va scene slabe din această dramă care nu prezintă nici un interes. Manuscrisurile nepublicate de autor în viață și despre cari n'a spus el niciodată nimic, ar trebui să rămâne uitate, pentrucă desigur aceasta a fost și dorința lui.

CRONICA ECONOMICĂ

a) „*Monografia stării meseriilor în Pitești*“, alcătuită de d-l Ștefan Chicaș este bine venită și poate sluji de îndemnul pentru alte cercetări în aceeași direcție.

Metoda întrebunțată de autor e aceea

a observațiunii directe. Monografia ne dă o icoană clară asupra condițiilor de producțiune în genere și de muncă în special, ale meseriașilor din orașul Pitești.

Dacă Ministerul Industriei și Comer-

țului ar orându-i, prin secretarii inspec-tori ai Camerelor de meserii și după o normă anumită, facerea de monografii si-milare, am putea cunoaște cheștiunea me-seriilor mult mai bine.

b) „*Calendarul Tovărășiiilor Sătești pe anul 1910.*” — Tip. Neamul Românesc, Vălenii de Munte, prețul 40 bani, e o folositoare operă de propagandă pentru întreaga cooperatie românească. In afară de poezia d-lui Octavian Goga un imn solidarității naționale: *Carmen Laboris* amintim articolele d-lor Iorga, Cuza, Dr. I. Lupaș, B. Saliște, G. Tofan (Cernăuți) și o frumoasă poveste „*Micu Vornicu*” de D. Mihalache.

Acest calendar e întocmit sub îngri-jirea Comitetului Central al Coop. romă-nești, care, precum se știe, are ca scop educația solidaristă.

a) „*Economia Națională*” Noembrie 1909, retipărește articolul d-lui I. C. Bai-coianu din «*Noua Revistă Română*» asupra «defectuoziității organizării statisticeei noastre», care articol cuprinde unele neexacti-tăți, scoase la iveală în răspunsul dat în «*N. R. R.*» de un alt scriitor. Din celelalte articole, «*Invățământul agricol ambulant în Bucovina*» al d-lui Ioan C. Botez, prezintă un deosibit interes, prin propune-riile privitoare la reorganizarea învățăm-ântului ambulant în agricultura noastră.

b) *Cronica economică din „Convorbiri Literare”* pe Decembrie a. c. tratează despre „*Funcționarismul în România*”. Faptele ce se dau la iveală, cu privire la felul cum se unesc funcționarii publici și cum își înțeleg ei datoria socială în țara noastră, sunt triste și trebuie să ne îngrijească pe toți. Tot în același număr, un articol de actualitate de d-l' Al. De-metrescu în chestia podului peste Dunăre.

Noua statistică a țării.

Ne bucură faptul că Ministerul de Do-menii a luat măsuri pregătitoare pentru fa-cerea recensământului populației în 1910. Recensământul populației în România s'a făcut în 2 rânduri: la 1859 și 1899. Acum propunem ca odată cu numărătoarea po-

porației să se alcătuească statistica ată de însemnată a tuturor profesiunilor. Până în prezent o astfel de statistică («*Berufs-statistik*») nu s'a făcut în țara noastră.

Legea cooperativelor la orașe, prezen-tată de Ministrul Industriei și Comerțu-lui, a fost votată de Corpurile legiuitoare. E o lege menită să întărească, prin aso-ciația economică, starea straturilor de jos sociale dela orașe.

Proiectul de lege al sindicatelor, prin care se interzice salariișilor statului să se sindicalizeze, nu găsește aprobarea ge-nerală. Lucrătorii salariați, în diferitele în-treprinderi industriale, aparținând statului ca și în autoritățile comunale, *astăzi*, în bună parte, nu au dreptul la pensie, nu au nici chiar case de ajutoare. Institu-țfunile patronale ale statului, dacă proec-tul devine lege, se impun prin simțul cel mai elementar de dreptate. Prin noua lege, se urmărește a se înlătură spiritul ostil statului, uneori chiar revoluționar, ce se împrăștiase în ultimul timp printre mur-citorimea din atelierele publice — spre pildă la C. F. R. — și, mai departe, se caută a se evită *grevele*, cari, provocate la salariații publici, pot aduce daune co-losale întregii economii patronale, — cum sunt cazurile clasice: în Franța (greva dela poștă) și Italia (greva dela căile ferate).

Măsurile împotriva făuritorilor de grevă sunt drastice, dar bune.

După umila noastră părere, mijloacele preventive însă, ca instituțfunile patro-nale publice și asigurarea unui salariu potrivit — sunt mai eficace, întru înlātu-rarea grevelor, decât orice altă normă le-gală.

D. G. Murgoci și d. Em. Protopopescu-Pake, colaboratorii noștri, au plecat la Mos-cova pentru a lua parte la al XII-lea Con-gres al Asociației de medici și natura-liști din Rusia. In acest congres este o secțiune specială despre solurile arabile, cu o expoziție de soluri; geologii noștri vor prezentă o hartă agrogeologică a Ro-mâniei, lucrată după normele agrogeolo-

gilor ruși, și o colecție de soluri din România. Totdeodată se va expune o hartă a grâului de d. dr. A. Zaharia și o hartă climatologică lucrată după datele Institutului nostru astronomic.

„*Révue du pétrol*” fondată în 1908 de d-l G. Murgoci pentru dezvoltarea și apărarea interesului industriei petrolului luând o dezvoltare mare în tot câmpul industriei române s'a transformat în *Revue générale des sciences appliquées* (Petrole, Mecanice, Commerce, Finances),

fiind condusă d-nii Ing. G. Constantinescu, T. Eremie, Dr. G. Murgoci și Ing. C. Osiceanu.

A eșit de sub tipar Analiza Grâului din anii 1900—1908 de Dr. A. Zaharia profesor de chimie agricolă la Universitatea din București. Asupra acestei lucrări de o mare importanță și de o mare extensiune (peste 7000 analize) vom reveni cu o dare de seamă amănunțită. Lucrarea a fost prezentată la Academie pentru un premiu.

RĂSPUNSURI

D-lor D. I. Morel și Oreste. — Mulțumiri. Vor apare în curînd.

D-lui C. M. Gorunescu. — Vă rugăm a cere informații administrației «Minervii», care păstrează și desface vechile noastre colecții. Am trimis acolo cîrerea d-voastră.

D-lui Const. D. — Așteptăm versuri mai originale în fond, mai sobre în formă.

Fără supărare.

D-lui R. Lef. — Nu spune nimic. Noi ce să spunem? -

D-lui V. V. I. — «Nici păsărele nu mai cânt» (!), nici versurile de-astea nu încânt(ă)!

Dela Vâlcea. — Ingrijiiți stilul mai mult.

D-lui C. O. — «E ușor a scrie versuri, când nimic nu ai a spune». Așa credea un Eminescu. D-ta faci opinie separată?

D-lui C. Gh. — Păcat că subiectul e banal. Aveți unele expresii poetice. Mai încercați.

D-lui St. V. — «Ursita» pare de bun augur.

D-lui Georg. Gh. — Nu cum-va ai plagiat, cu greșeli, vre-o poezie de abecedar? Judecă și d-ta:

Apa în ghiță se preface
Răulețul stă în loc,
Murmurul acum tace
Al bătrânului lăptoc!

Căci un oaspe, mare
De curînd i-a sosit,
E bătrâna babă care
La noi *iarnă* s'a numit!

D-lui St. S. Gh.—«Amica» D-tale nu-i printre noi. Scrie-i direct. N'o fi «muza» cu care nu te-ai împăcat încă?

D-lui C. St.—Mai mult talent și mai puțină îndrăzneală. Te miri că nu merg versurile? Dar n-au picioare!

Red.

INCUNOȘTIINȚARE

„Semănătorul“ trecând sub o nouă administrațiune, toți depozitarii sunt rugați a se adresa, pentru orice deslușiri la administrație: Str. Rîureanu No. 3. București.

Atât ziarele și revistele care doresc schimbul cât și autorii care vor să li să anunțe volumele și să li se facă recenzie, sunt rugați a le trimete pe adresa Redacției: Str. Rîureanu No. 3. — București.

INSTITUTUL DE EDITURĂ „MINERVA“

A APARUT:

BJÖRNSTJERNE BJÖRNSSON VESELUL ȘTRENȚAR

TRADUCERE DE

D. N. CIOTORI

SOCIETATEA ROMÂNĂ

PENTRU

INDUSTRIA OXIGENULUI, ACETILENEI ȘI ALTE GAZE

BUCUREȘTI

Director general, S. EDW. HUBLIN

UNICA FABRICĂ ÎN ORIENT

pentru

ACETILINA DIZOLVATĂ

Cel mai eficient combustibil pentru iluminat. Lumină plăcută, și igienică liberă de orice pericol.

ALFRED LÖWENBACH & Co.

București, Calea Victoriei, 146

Casă de comerț, cu materii combustibile

== CARBUNI. COKS-LIGNIT ==

==== ANTRACIT ====

Petrol. Benzină. Uleiuri minerale.

CEREȚI ORI ȘI UNDE

CIOCOLATA

BERINDEI

Cel mai bun și căutat nutriment al copiilor.

LIBRARIA NAȚIONALĂ

SOCIETATE COOPERATIVĂ PE ACȚIUNI

47, — CALEA VICTORIEI — 47,

FURNISEAZĂ TOT FELUL DE CĂRȚI ROMÂNE ȘI STRAINE, PRECUM ȘI RECHIZITE ȘCOLARE, DE BIUROU, etc.

CASĂ DE EDITURĂ

REVUE GÉNÉRALE

des sciences appliquées

PÉTROLE, — MÉCANIQUE, — INDUSTRIE, — FINANCES

Paraissant deux fois par mois.

Rédaction et Administration : Str. Câmpineanu 60, București.

Abonnement : 30 fr. p. Roumanie (36 p. Pétranger) par ans.

PROGRESUL ROMÂNESC

MAGAZIN DE CONSUM

MARE ASORTIMENT DE COLONIALE. — BIUVETĂ LUXOASĂ

București, Str. Câmpineanu No. 60, Calea Victoriei.

G. Constantinescu & T. Eremie

INGINERI

BIUROU TECHNIC

(fost Beton & Fer)

București, Str. Câmpineanu No. 60.

EXECUTĂ TOT FELUL DE :

LUCRĂRI ÎN BETON ARMAT —
REZERVOARE DE PETROL. — MAȘINI,
INSTALAȚII MECANICE
PODURI ȘI CĂI FERATE

PROTECTOR

Oficiu internațional de brevete și

invenții

Ingineri consultanți

G. Constantinescu & T. Eremie

București, Str. Câmpineanu No. 60.

TIPOGRAFIA

și

Stabilimentul de Arte Grafice

GEORGE IONESCU

București, Strada Academiei, 30.

Efectuează orice fel de lucrări
atingătoare de această branșă, precum :

REVISTE, ZIARE, CĂRȚI
ȘCOLASTICE, HOTĂRNICII,
MEMORANDE,

CECURI, COMPTURI, CĂRȚI DE
VIZITĂ, DIFERITE INVITAȚIUNI,
AFIȘE ÎN DIFERITE CULORI ȘI
ÎN DIFERITE LIMBI ȘI FORMATE.

Deviza Stabilimentului este :
Acurateța. Promptitudinea și
Prețuri moderate.